

— Strada Sultănică?

Sunt îndrumat spre o stradă lungă ce dă în splai... O casă, o curte, un maidan, apoi altă curte, alt maidan, altă casă, și mereu impresia de neterminat pe care o dă acest mare oraș când ieși din cartierele înstărite. Parcă i-ar fi fost lene să-și umple golurile, iar acum se întinde, indolent, pe șesul nesfârșit, lăsându-și casele răzlețe să rătăcească de capul lor.

Arestul? La numărul 18. Am ajuns... Nicio fațadă, doar niște clădiri în formă de cruce neregulată, unde trebuie mai întâi să descoperi o intrare. Apoi trebuie să-ți găsești drumul printr-un labirint de curți murdare și coridoare galbene. Într-un târziu se deschide o ușă din dosul căreia răzbat râsete și glasuri; își face apariția un jandarm care se arată de îndată foarte respectuos:

— Pe aici, domnule locotenent...

Nu se poate!... ăsta e arestul? Ne iese în cale o a doua fată, care, pe jumătate goală, se duce după apă cu o garniță în mână; apoi încă una – niște fete boite strident, triste, târfe de zece lei!... I-au aruncat jandarmului câte un zâmbet umil și complice... Iar pe drumul nostru se mai deschide o ușă, suficient cât să nu lase niciun dubiu în privința a ce este aici... Cer lămuriri.

— Aici e un hotel, îmi răspunde pudic jandarmul. Noi ocupăm două corpuri de clădire. Hotelul le-a păstrat pe celelalte două.

Fie... De vreme ce Statul-Major acceptă această împărțire!... Sunt invitat într-o cămăruță cu șemineu de marmură, un șemineu franțuzesc, pentru pendulă cu temă și sfeșnice de bronz, dar odaia este extraordinar de sli-noasă, iar tapetul se cojește de pe pereți. Mai la o parte, o masă de bucătărie și un taburet

din care curg paiele: asta ar fi grefa. Jandarmul a plecat să-mi aducă mușteriii. O clipă mai târziu, aud șușoteli în spatele ușii:

— Încheie-te la nasturi, n-auzi!?

Și intră primul acuzat. Jandarmul așteaptă discret pe culoar.

Mă prezint. Încep să debitez micul discurs introductiv pe care l-am pregătit: se impune o deplină sinceritate. Doar într-o relatare absolut cinstită și amănunțită va putea apărătorul să găsească toate elementele care etc. Omul din fața mea mă aprobă politicos... Îl privesc drept în ochi:

— Deci...?

— Păi, să vedeți, don' locotenent. Eram de serviciu la curățenie în magaziiile Intendenței. Erau acolo baloturi de pături și, pentru că înghețam de frig în dormitor, că s-au spart toate geamurile și ne trezim dimineața cu picioarele bocnă, am luat și eu două pături. Asta a fost...

— Le-ai luat cu dumneata?

— A, nu! Le-am făcut pachet, le-am aruncat peste zid și m-am întors după ele seara... Doar că n-am avut vreme să pun teancul la loc cum era... Și magazionerul și-a dat imediat seama... A cerut la cancelarie numele celor care fuseseră de serviciu. Și au făcut percheziție în dormitor și au găsit păturile la mine pe pat.

Simplu, prea simplu! Simt de îndată că o să-mi fie greu să pledez... Ca să introduc în toată povestea un element moral care să-i dea cât de cât înălțime, întreb:

— Dar păturile de care zici, n-aveai de gând să le păstrezi! La plecare, de pildă, le-ai fi dus înapoi, nu?

O asemenea presupunere îl buimăcește. Într-un târziu, se pune pe râs:

— Normal că nu m-aș fi cărat cu pachetul după mine, dacă era s-o luăm de la capăt cu marșurile!... Acuma, don' locotenent, vă dați și dumneavoastră seama că mă dădeam singur de gol!

Păi sigur că da!... I-am cerut să fie sincer... Și e sincer cu vârful și-ndesat!... Mă rog...

— Ai fost decorat cu Crucea de Război?

— Da, don' locotenent, am două citări.

— Bine. Să-mi dai textul.

Se caută prin buzunare, întinde cu grijă pe masă două foi murdare, cu îndoiturile tăiate; citesc: o mitralieră în Champagne, un sergent rănit adus înapoi la ai noștri. Excelent!

Hoțul meu dezvăluie atunci ce-i în mintea lui:

— Credeți că or să-mi amâne demobilizarea?... Am stat în prevenție cinci săptămâni. Pentru două pături, e prea destul.

— Nu te plânge, că aici n-o duci rău...

Râde cu subînțeles.

— Sigur că nu, da', orișicât, contează!

— O să văd ce putem face.

Salută, apoi îmi întinde brusc mâna.

— Mulțumesc, don' locotenent.

Iar eu strâng călduros mâna care a furat!

Următorul!

Următorul este un arab; nu pricepe o iotă de franceză, dar se lansează de îndată într-o justificare răgușită care-i dezvelește dinții și pe care o presară cu jurăminte făcute cu palma desfăcută. Îi fac semn să se oprească și să-l lase să vorbească pe caporalul interpret... A pierdut trenul în timpul unei deplasări. A ajuns la unitate abia după patru zile. Asta se cheamă dezertare pe teritoriu străin și se pedepsește cu doi până la cinci ani muncă silnică; dar lucrurile se pot aranja dacă judecătorii au avut

vreodată de-a face cu căile ferate grecești...
Următorul!

Al treilea e un teritorial apăsător de rușine, un om de treabă pentru care Consiliul de război a aruncat dintotdeauna, de departe, scânteieri înspăimântătoare, aidoma casei de corecție cu care sunt amenințate odraslele familiilor din clasa de mijloc. Faptul că a ajuns azi aici îl zdrobește.

În viața civilă era șofer la un castel. Era respectuos, manierat, purta mănuși. Le deschidea doamnelor în vârstă portierele unor mașini demodate și era atât de stilat, încât generalul nu șovăise să-i încredințeze volanul Fordului personal. Acum e dezertor, după cinci zile de absență nemotivată, și se bâlbâie disperat, înșiruind referințe ca la un birou de plasare. Nu reușesc să-i pun nicio întrebare:

— Dragul meu, dacă-mi permiți...

— Orice, domnule locotenent...

— Ia spune, de ce-ai plecat? De ce nu te-ai întors în cazarmă cinci zile?...

Căci nu izbutesc să-mi explic cum de a putut renunța la un loc așa de călduț și cum de s-a învățat apoi cinci zile în jurul Bucureștiului, ale cărui mahalale nu sunt foarte vesele, înainte de a se preda unui ofițer de intendință care, stânjenit din cale-afară, nu prea știuse ce să facă cu el.

Cu privirea în pământ, răspunde:

— Mi se acrise, domnule locotenent, și m-am pierdut cu firea!...

Știu însă că nimeni nu se pierde cu firea timp de cinci zile, așa că insist. Îmi reiau, cu mai multă convingere, discursul despre cât de important este ca apărătorul să știe totul despre abaterea săvârșită. Merg până la a declara că avocatul este un duhovnic! Acest cuvânt îi

învinge șovăielile. Și, dintr-o retorică bâiguată, plină de reticențe pudice, întreruperi dureroase și gemete, izbutesc să smulg următoarele lămuriri:

A plecat pentru că se săturase să conducă mașina generalului, care-l ținea lipit de volan zi și noapte.

A rămas pentru că a întâlnit o fetișcană...

Deh, așa-i când te lovește a doua tinerete!

Vai, vai, vai! Lucrurile n-arată deloc bine!...

Firește, numai eu știu secretul. Toți cei care au întocmit rapoartele aflate la dosar declară că nu înțeleg motivul acestei absențe prelungite, iar generalul, profund jignit de atâta ingratitudine și, pe deasupra, mânios că fusese nevoit să-și lase mașina pe mâna unui șofer de camion, nu l-a ratat la cotitură... Iar acum prevenitul mă imploră să nu dezvălui această cădere în ispită, trezirea brutală a animalului din el! Ce vor spune familia lui, foștii lui stăpâni...? Îi arăt că-i va fi ușor, fără ajutorul româncuței, să găsească o explicație plauzibilă pentru cele cinci zile de zbenguială, dar nici nu vrea să audă și pare să insinueze că, acum că știu despre ce e vorba, asta e treaba mea. În cele din urmă pleacă, asigurându-mă că nu va uita niciodată, că toată recunoștința lui... Preferam strângerea de mână bărbătească a primului.

Și gata!... Nu am decât trei cazuri. De altfel, nici celălalt avocat nu are mai mult de lucru: o consumație neplătită, o dezertare, un ultraj. Conan avea într-adevăr dreptate: moara se învârte în gol...

Jandarmul mă conduce până la stradă; trecerea mea, de astă dată mai bine semnalată, stârnește oarece tulburare printre amărătele din stabiliment. Trebuie să defilez printre niște slăbături cu ochi aprinși de febră. Niște târfe

jalnice, cărora le lipsește până și nerușinarea!... Jandarmul le dă la o parte, cu prefăcută stânjenală. Dar se sperie văzând că dau din cap, căci își închipuie că mă nemulțumește această vecinătate care aduce atingere prestigiului Justiției militare.

Audiența îmi amintește de bacalaureat și de coridoarele facultății.

Același coridor plin de candidați care au trac. Se vede din felul în care își freacă palmele sau își umezesc buzele. În spatele ușii închise, primii chemați au început deja să răspundă la întrebări. Așteptându-mi rândul, îmi recitesc febril notițele. Căci notițele sunt permise – e un avantaj față de bacalaureat. În rest, totul este mai rău: va trebui, pentru a doua oară în viață, să vorbesc în public, și nu doar în fața publicului tremurând de la examen, alcătuit din rude și prieteni mai anxioși decât candidatul... Vor fi cinci judecători în loc de unul, dar ceea ce mă îngrozește din cale-afară este miza! Simt un nod în gât și mă gândesc că notițele astea care acum parcă nu mai au niciun sens, tertipurile stupide pe care le-am descoperit vor trebui să salveze trei pârliti de la ani lungi de muncă silnică. Dacă încep să mă bâlbâi, nenorocesc trei oameni pe viață! Foaia care-mi tremură în mână este ultima lor apărare împotriva ocnei!... Preț de o clipă, simt o dorință disperată de a pleca: n-am să pot scoate un cuvânt, sunt sigur! Măcar să ies în curte, să iau puțin aer, să... Mă uit în spate: privirea mi se lovește de fețele preveniților și de chipiele jandarmilor. Un cap mai înalt decât celelalte îmi face un semn discret: îl recunosc pe hoțul de pături. Îl caut din priviri pe șoferul dezertor: văd un cap căzut pe un umăr, un jalnic *ecce homo*; îi adresez un